

УДК 791.633-051(092)(477)Войтецький

АРТУР ВОЙТЕЦЬКИЙ: ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КІНОРЕЖИСЕР І ПЕДАГОГ ЕКРАННИХ МИСТЕЦТВ

Олександр Безручко

У статті досліджено життя і творчість видатного українського кінорежисера Артура Войтецького, його кінопедагогічну діяльність в Інституті екранних мистецтв Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого.

Ключові слова: Артур Войтецький, кіноосвіта в Україні, кінорежисер, кінофакультет, художнє кіно, майстерня.

В статье исследуется жизнь и творчество выдающегося украинского кинорежиссера Артура Войтецкого, его кинопедагогическая деятельность в Институте экранных искусств Киевского национального университета театра, кино и телевидения им. И. К. Карпенко-Карого.

Ключевые слова: Артур Войтецкий, кинообразование в Украине, кинорежиссер, кинофакультет, художественное кино, мастерская.

Life and creation of the prominent Ukrainian film director Arthur Voitetskyi, his cinema pedagogical activity in the Institute of Screen Arts of I. Karpenko-Karyi Kyiv National University of Theater, Cinema and Television is investigated in the article.

Keywords: Arthur Voitetskyi, cinema education in Ukraine, film director, cinema faculty, feature cinema, workshop.

Актуальність цього дослідження зумовлена потребою вивчення кінопедагогічної спадщини українського кінорежисера, сценариста, педагога, заслуженого діяча мистецтв УРСР (1990) Артура Йосиповича Войтецького (23 жовтня 1928 р. – 22 травня 1993 р.), який став шостим кінорежисером, що 1966 року набрав майстерню режисерів художнього фільму на кінофакультеті Київського державного інституту театрального мистецтва ім. І. К. Карпенка-Карого (нині – Інститут екранних мистецтв Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого).

Наукові завдання цієї статті: дослідити життєвий і творчий шлях А. Войтецького від студента до провідного українського режисера художнього фільму; проаналізувати його творчу діяльність на Київській кіностудії художніх фільмів ім. О. П. Довженка (нині – Національна кіностудія імені О. Довженка); навести список знятих ним художніх фільмів; реконструювати педагогічну роботу як художнього керівника майстерні режисерів художнього фільму Інституту екранних мистецтв (ІЕМ) Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого (КНУТКТ); розповісти про творчі здобутки учнів А. Войтецького.

У 1948 році двадцятирічний А. Войтецький вступив до Акторської школи при Київській кіностудії художніх фільмів ім. О. П. Довженка, з 1949 року навчався на режисера театру в Київському державному інституті театрального мистецтва ім. І. К. Карпенка-Карого (КДІТМ).

Його однокурсник Едуард Головня згадавав, що Артур Войтецький був дуже веселим хлопцем, який завдяки своїй неспокійній добрій вдачі завжди перебував у центрі уваги. У студентській команді з гандболу, який входив у моду в СРСР, грали відомі в майбутньому українські митці – Костянтин Степанков, Родіон Єфименко, Олександр Липковський, Микола Бабиш, Сергій Сібель, Аркадій Косинський, Артур Войтецький та ін. За словами Е. Головни, навколо А. Войтецького весь час з'являлися якісь фрази, що ставали крилатими в Інституті: «Якось під час гри Аркадій Косинський кинув таку фразу: "Артуся, пас!" І ця фраза стала називною. Вже потім, не тільки на гандбольному майданчику, але і взагалі в інституті, коли від Артура щось було потрібно, лунала ця фраза: "Артуся, пас!" І всім ставало весело» [1].

Після закінчення в 1954 році режисерського факультету КДІТМ А. Войтецький пішов працювати на Київську кіностудію

ОЛЕКСАНДР БЕЗРУЧКО. АРТУР ВОЙТЕЦЬКИЙ: ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КІНОРЕЖИСЕР
І ПЕДАГОГ ЕКРАННИХ МИСТЕЦТВ

художніх фільмів ім. О. П. Довженка, де пройшов шлях від асистента режисера до провідного режисера-постановника.

У 1957 році А. Войтецький у співавторстві з Я. Базеляном зняв стрічку «Народжені бурею». Другий і третій фільми також були зроблені у співавторстві: «Це було навесні» (1959 р., режисер у співавторстві з К. Гаккелем) і «Летючий корабель» (1960 р., режисер разом з М. Юферовим). У 1962 році А. Войтецький самостійно зняв стрічку «Десь є син», а наступного року у співавторстві з О. Борисовим – фільм «Стежки-доріжки» (1963).

У 1965 році А. Войтецький зняв фільм «До уваги громадян та організацій», після чого керівництво кінофакультету КДІТМ довірило йому передати власний досвід молодим режисерам художнього фільму.

У 1966 році А. Войтецький набрав майстерню кінорежисерів, до якої потрапили Олег Гойда, Вілен Новак, Ярослав Лупій, Борис Савченко, Василь Кравчук та ін. Для них це був найкращий період. В. Новак через багато років висловив думку всіх учнів цієї майстерні: «Ми всі щасливі, що якийсь час, якусь часточку життя ми провели разом з Артуром» [1].

Спробуємо проаналізувати, чому студенти так любили свого вчителя. Насамперед їх підкорила любов майстра до рідної землі. Як доказ цього наведемо слова одного зі студентів А. Войтецького Бориса Савченка, який вважав керівника щирим патріотом своєї Батьківщини: «Дай Боже, щоб хтось так любив нашу Україну, як любив її Артур, хоч розмовляв він тільки російською мовою» [1].

Редактор Київської кіностудії художніх фільмів ім. О. П. Довженка Олександр Кучерявий згадував, що українська земля, зокрема Вінниччина, де режисер народився, надавала А. Войтецькому наснаги: «Коли він прихворів, температура була, то лікар йому сказала (вона була землячка): “Ви поїдьте на Вінниччину, і у вас все пройде”» [1].

Учень майстерні А. Войтецького Ярослав Лупій вважає, що фільми вчителя є віддзеркаленням української душі: «Подивіться сцени в кожному фільмі і ви зрозумієте, що

там душа народу. Там і Україна, там і поклик предків, там якісь давні, супердавні євреї, що прийшли і відійшли. Оце все, оця вся атмосфера, вона дзвенить, вона в кадрі. Не сюжет: прийшов-відійшов, зламав, щось нове побудував і зрадів. Я пам'ятаю всі ті уроки режисури» [1].

А. Войтецький прищеплював своїм студентам любов до рідної землі. Одним з компонентів цього навчання була пісенна творчість українського народу. В. Новак засвідчував, що їхній російськомовний учитель знав і любив українські пісні. Так, зокрема, народну пісню «Пливе туман яром» він співав українською. У цьому А. Войтецький нагадував багатьох українських кінорежисерів, серед яких О. Довженко, І. Савченко¹ та ін.

Я. Лупій згадував, що уроки режисури А. Войтецького часто починалися з пісні, коли майстер казав комусь з учнів, що співати сьогодні буде він. Уся майстерня заплющувала очі і слухала, намагаючись зафіксувати асоціації, які виникали від співів. Потім починалося обговорення: студенти розповідали про свої враження. Були серед цих розповідей цікаві міні-сценарії, деякі більше нагадували ескізи. Таке навчання, за словами Я. Лупія, «виробляло і національне ставлення, і образ – все разом. Все, що вимагає режисер» [1].

Ця методика схожа на педагогічну парадигму І. Савченка, із випускниками майстерні якого А. Войтецький познайомився на Київській кіностудії художніх фільмів ім. О. П. Довженка, де вчитель з учнями, які працювали в нього асистентами й помічниками режисера, знімав два фільми – «Третій удар» і «Тарас Шевченко».

«Величезним педагогічним відкриттям І. Савченка я вважаю саме “Гру в асоціації”. Він, наприклад, називав слово, і ми починали “асоціювати”. Завдання полягало в тому, щоб наше слово було якнайдалі від первинного, а наша асоціація виникла парадоксально, щоб мотивування виникнення того чи іншого образу було цікаве й оригінальне» [3], – зазначав один із савченківських учнів Володимир Наумов, який став не лише провідним радянським кінорежисером, але й відомим педаго-

ПОСТАТІ

гом Всесоюзного державного інституту кінематографії ім. С. А. Герасимова (ВДІК).

Здебільшого студенти майстерні А. Войтецького співали українських пісень, хоча одного разу хтось із молодих режисерів так захопився, що виконав гімн Радянського Союзу. Це, за словами Я. Лупія, могло призвести до неприємних наслідків: «Там усі неприємні, бо яка асоціація може виникнути після гімну» [1].

Під час навчання студенти А. Войтецького мали можливість бути присутніми на зйомках двох фільмів їхнього майстра: «З нудьги» (1968 р., почесна грамота фестивалю; диплом актрисі Майї Булгаковій; приз видавництва «Мистецтво» (Єреван) Валерію Башкатову – на кінофестивалі республік Закавказзя та України в Єревані, 1968 р.; режисер – А. Войтецький, автори сценарію – А. Войтецький, Ю. Ілленко, Ю. Пархоменко, Є. Хринюк) і «Тронка» (1971).

А. Войтецький давав шанс не лише власним учням, але й усім талановитим студентам. Так, оператором-постановником фільму «З нудьги» він обрав Валерія Башкатова, який тоді був студентом-третьокурсником. Останній вважає Артура Йосиповича «зображально освіченим» режисером, який вимагав єдиного зображального вирішення фільму: «На фільмі “З нудьги” я потягнув на статику, там одна єдина панорама. І він на це пішов... Я дуже радий, мені пощастило, що я працював з Артуром Войтецьким» [1].

Проте, як видно зі спогадів звукооператора Юрія Лавриненка, який попрацював на багатьох стрічках з Артуром Войтецьким, режисер був не тільки «зображально освіченим», але й «одним з небагатьох режисерів, які звук ставили на рівних з усіма іншими зображальними засобами кіномистецтва. Бо кіно – це синтез. У нього завжди була присутня драматургія слова» [1].

Педагогічній парадигмі А. Войтецького характерна допомога всім молодим людям, які її потребували. Борис Савченко, один з його студентів, зазначав: «У нього ніколи не було підкреслено – наш курс. У нього ніколи не було ніяких улюбленців. Ані улюбленців, ані навпаки. Були всі абсолютно рівні. Над одними він більше жартував, над

іншими менше. Завжди була усмішка. Я ще раз кажу цій людині: “Велике, велике спасибі!”» [1].

Наведемо цікаву історію з відомим нині українським актором, режисером, педагогом екранних мистецтв Б. Савченком. Молодий митець після закінчення 1960 року Одеського театрального-художнього училища й акторського факультету ВДІК працював кіноактором на Київській кіностудії художніх фільмів ім. О. П. Довженка. Однак неспокійна творча вдача привела до того, що Б. Савченко вирішив продовжити навчання на кінорежисера.

Після надсилання творчих робіт і документів в альма-матер – ВДІК – найкращий тогочасний кінорежисер-педагог С. Герасимов, чиє ім'я нині носить цей навчальний заклад, прийняв студента у власну режисерську майстерню відразу на третій курс. Однак замість того, щоб розпочати навчання, Б. Савченко, у якого на початку навчального року народилася дівчинка, був вимушений вирішувати проблему – як їхати вчитися до Москви, маючи в Києві трьох дітей і дружину-породіллю.

С. Герасимов запропонував навчатися в Києві на кінофакультеті КДІТМ у майстерні А. Войтецького, а приїжджати складати іспити до нього в Москву. Однак ця педагогічна модель була не досить коректна з морального боку – в одного майстра отримувати завдання, а іншому – показувати.

Один з уславленої когорти режисерів українського поетичного кіно Леонід Осика порадив студенту Борису Савченку поспілкуватися з Артуром Войтецьким, якого кіноактор Савченко знав по роботі на Кіностудії, і вони навіть були на «ти». Після розмови Б. Савченко вирішив навчатися в майстерні А. Войтецького наприкінці п'ятого семестру третього курсу: «Я був вражений. Який це був моральний урок! Взяти людину, яка не має нічого, окрім свого вразливого “Я”» [1].

А. Войтецький приділяв неабияку увагу збереженню традицій української кіношколи. Водночас він застерігав студентів, аби вони не стали бездумним епігоном видатних майстрів. Я. Лупій, один з учнів А. Войтецького, згадував, що їхній майстер говорив, що «студія Довженка і треба

ОЛЕКСАНДР БЕЗРУЧКО. АРТУР ВОЙТЕЦЬКИЙ: ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КІНОРЕЖИСЕР
І ПЕДАГОГ ЕКРАННИХ МИСТЕЦТВ

знімати так, як Довженко. А щоб знімати так, як Довженко, треба вчитися століття. Якщо знімають так, як Довженко, то це не Довженко. Сьогодні знімають, як Кіра Муратова, але це не Кіра Муратова. Це зовсім інше» [1].

Незважаючи на велику завантаженість на Київській кіностудії художніх фільмів ім. О. П. Довженка та на кінофакультеті КДІТМ, А. Войтецький був відкритий до всіх нововведень, сприймав їх радісно, зі своєю незабутньою посмішкою. У 1970 році відбувся перший кінофестиваль «Молодість». Колишній однокурсник А. Войтецького Е. Головня багато років потому, під час підготовки телепередачі «Що було, то було», віднайшов в архівах «Київнаукфільму» сюжет про цю подію. На кадрах архівної хроніки, окрім Леоніда Осики, Лариси Кадочникової, Артура Войтецького, були і його учні – Вілен Новак, Ярослав Лупій та інші: «Всі такі молоді. Тільки-тільки почали працювати. <...> Який Артур веселий у цих кадрах! Хоча життя у нього було не з легких, на жодному кадрі немає сумного обличчя. Скрізь у нього усмішка трохи хитрувата й весела. Мені здається, що саме таким він був. Веселою і життєрадісною людиною» [1].

А. Войтецький націлював своїх учнів на роботу в художньому кінематографі саме на Київській кіностудії художніх фільмів ім. О. П. Довженка. Із деякими з них майстер з радістю працював на знімальному майданчику. Так, разом з учнем О. Гойдою та В. Криштофовичем зняв багатосерійний фільм «Хвилі Чорного моря» (1975–1976).

Крім того, А. Войтецький був автором сценарію стрічки «Ще до війни», яку 1982 року зняв його учень Б. Савченко (Перша премія та Приз журі, Приз СК СРСР – на Всесоюзному кінофестивалі телевізійних фільмів (ВКФ телефільмів) в Алма-Аті, 1983 р.).

Після випуску в 1971 році учнів майстерні А. Войтецький зняв фільми: «Оповіді про кохання» (1980 р., автор сценарію, режисер), «Історія одного кохання» (1981 р., автор сценарію, режисер; диплом фестивалю і приз газети «Советская культура» – на ВКФ телефільмів у Єревані, 1981 р.),

«Ненаглядний мій» (1983 р., співавтор сценарію з Віктором Астаф'євим, режисер; приз Тетяні Шестакової за краще виконання жіночої ролі – на ВКФ телефільмів у Києві, 1985 р.), «Десь гримить війна» (1986 р., три серії, співавтор сценарію з Віктором Астаф'євим, режисер), «Нині прославися сине людський» (1990 р., автор сценарію, режисер), «Господи, прости нас грішних» (1992 р., автор сценарію, режисер).

Я. Лупій, у наш час уже сам визнаний український кінорежисер, високо оцінював картини свого вчителя: «Дивлюся маленькі уривки фільмів нашого вчителя. Ось воно справжнє, конкретне, некрикливе, без зайвих нашарувань. Це справжня гра, це дивна гра, це зовсім інше життя – воно і національне, й інтернаціональне, воно всяке... Воно, як голос землі, звідки воно береться, я не знаю. Я сьогодні дивлюся фільм про Войтецького і розумію, що він нас цьому вчив, як передати знання...» [1].

Проте не маючи власної майстерні на кінофакультеті, А. Войтецький допомагав молодим режисерам на Київській кіностудії художніх фільмів ім. О. П. Довженка знімати перші фільми в мистецькому об'єднанні «Дебют». Важливим у цьому було те, як згадував нинішній очільник цієї кузні молодих режисерів Віктор Гресь, що він давав шанс зняти дебютний фільм не за протекцією, а виключно за талантом: «Неймовірні були картини. Для Войтецького не було дітей начальників» [1].

Анатолій Пономаренко так охарактеризував І. Савченка, хоча ці слова можна з повним правом адресувати А. Войтецькому: «З усіма поводився як з рівними. Для нього не було ні лауреатів, ні рядових, і сам він не ставав на п'єдестал "метра". Просто і рішуче сходився з людьми, розуміючи їх з півслова. Цінував людину лише за їх працю. Не любив зайвої балаканини і визнавав одну лише розмову – про творчість» [4].

А. Войтецький чудово знаходив спільну мову зі справжніми професіоналами, закоханими в кіномистецтво. Звукооператор Ю. Лавриненко, який попрацював на багатьох стрічках з А. Войтецьким, згадував, що, незважаючи на вимогливість режисера, вони могли порозумітися: «Складно, бо

ПОСТАТІ

він ставив високо планку, а щоб її подолати, необхідно було багато зусиль і витрат – нервових, емоційних. А легко, бо ми були співмірні. Наші погляди, відчуття були схожими. Ми багато чим ділилися і знаходили взаєморозуміння» [1].

Юрій Шлапак зазначав, що Артур Войтецький «побутових проблем не визнавав, уважаючи, що в справжнього митця їх просто немає. Він стояв над ними, присвячуючи своє життя дослідженню глибин людської душі» [5]. Своє мистецьке кредо А. Войтецький прищепив студентам.

Головним надбанням кожного вчителя є його учні, особливо тоді, коли вони своїми творчими здобутками дозволяють майстру пишатися ними.

Український кінорежисер, сценарист О. Гойда до вступу в майстерню А. Войтецького закінчив інженерно-механічний факультет Дніпропетровського університету, працював інженером одного з дніпропетровських заводів. Після отримання диплома в 1971 році працював на Київській кіностудії художніх фільмів ім. О. П. Довженка, де 1975 року разом з учителем і випускником майстерні В. Денисенка В'ячеславом Криштофовичем зняв п'ятисерійний фільм «Хвилі Чорного моря». У 1978 році О. Гойда зняв художній фільм «Напередодні прем'єри», у якому він також виступав співавтором сценарію. Наступного року О. Гойда зняв стрічку «Червоні погони», співавтором сценарію якої був його вчитель А. Войтецький. Також у творчому активі О. Гойди трисерійний детектив «Інспектор Лосєв» (1982), «Петля» (1983), «Повернення в Зурбаган» (1990), «Мої люди» (1990).

Український кінорежисер, народний артист України (2004), лауреат Республіканської премії ЦК ЛКСМ України ім. М. Островського (1979) Я. Лупій після отримання диплома поїхав на Одеську кіностудію художніх фільмів, де поставив стрічки: «Любі мої» (1975 р., головний приз «Робітничої газети» і диплом III Республіканського кінофестивалю «Людина праці на екрані», Жданов (нині – Маріуполь)), «В степу під Одесою» (1976 р., т/ф), «Ми разом, мамо!» (1976 р.,

т/ф), «Хліб дитинства мого» (1977 р., Республіканська премія ЦК ЛКСМ України ім. М. Островського, 1979 р.; приз і диплом журі XI Всесоюзного кінофестивалю, Єреван, 1978 р.), «Багряні береги» (1979), «Сто радощів, або Книга великих відкриттів» (1981 р., приз ЦК ЛКСМУ Естонії XV Всесоюзного кінофестивалю, Таллінн, 1982 р.), «Данило, князь Галицький» (1987 р., співавтор сценарію), «За межами болю» (1989 р., т/ф, співавтор сценарію), «Люди з номерами» (1991), «Секретний ешелон» (1993), «Партитура на могильному камені» (1995), «На полі крові. АкеШаша» (2001 р., приз «За зображальне рішення» кінофестивалю «Бригантина», Бердянськ, 2002 р.) та ін.

Я. Лупій пам'ятає настанови свого вчителя А. Войтецького: «Ніколи не йдіть на компроміс. Будьте тихіше, будьте непомітними. Не треба залізати на самі верхи, важко потім падати». Він був таким, і оце найцінніше, що Артур Йосипович нам передав. Ми це знаємо. Ми це цінуємо і пам'ятаємо. Просто зараз з плином часу воно дорожчає» [1].

Український кінорежисер, актор, народний артист України (1999), член-кореспондент Національної академії мистецтв України (2002) В. Новак до вступу до майстерні А. Войтецького закінчив Київський кінотехнікум (1953), працював інспектором кінопрокату. З 1971 року здебільшого на Одеській кіностудії зняв такі фільми: «Ринг» (1973 р., приз VI Всесоюзного кінофестивалю спортивних фільмів, Мінськ, 1976 р.), «Червоні дипкур'єри» (1977 р., приз XI Всесоюзного кінофестивалю, Єреван, 1978 р.), «Камертон» (1978 р., т/ф, дві серії), «Вторгнення» (1980), «Третій вимір» (1981 р., т/ф, три серії), «Дві версії одного зіткнення» (1985), «В Криму не завжди літо» (1987), «Гу-га!» (1989), «Дике кохання» (1993 р., відео), «Принцеса на бобах» (1997 р., приз кінофестивалю «Золотий витязь» 1998 р., за сценарієм М. Марєєвої), «Особисте життя офіційних людей» (2003 р., чотири серії), «Стріляй негайно!» (2008) та ін.

В. Новак вважає, що багато чому з досягнутого він завдячує своєму вчителю А. Войтецькому: «Вражаюча чутливість,

ОЛЕКСАНДР БЕЗРУЧКО. АРТУР ВОЙТЕЦЬКИЙ: ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КІНОРЕЖИСЕР
І ПЕДАГОГ ЕКРАННИХ МИСТЕЦТВ

почуття переважали у ньому. Знаєте, це той випадок, коли ми за життя його називали великим, за життя говорили про нього: "Це наш учитель з великої літери!" У моєму житті за останні десятиліття відбулися трагічні події. Пішли найближчі і рідні люди. Одним з них був Артур Войтецький» [1].

Український актор, кінорежисер, кінопедагог, громадський діяч, заслужений діяч мистецтв України (1995) Борис Савченко зіграв багато ролей у чудових вітчизняних стрічках: «Тиша» (капітан), «Скарби республіки» (Вася), «Живе такий хлопець» (водій), «Дні льотні» (задирака), «Місяць травень» (Іван Донченко), «Герой нашого часу» (Янко), «Гвинтівки Терези Карар» (Педро), «Камінний хрест» (Микола), «Зайвий хліб» (Ілько), «Їх знали тільки в обличчя» (Альфо), «Втікач з Янтарного» (Ігор), «Трембіта» (Олексій), «В цьому пекельному місті» (Сенька), «Захар Беркут» (епізодична роль), «Коли людина посміхнулась» (Роман). Як режисер Б. Савченко уславився фільмами: «Пам'ять землі» (1976 р., т/ф), «Мужність» (1981 р., т/ф), «Ще до війни» (1981 р., т/ф), «Легенда про безсмертя» (1985), «Ігор Савович» (1986 р., т/ф), «Земляки» (1988 р., т/ф), «Меланхолійний вальс» (1990), «Для домашнього вогнища» (1992).

Б. Савченко вважає свого вчителя й товариша «сумлінням українського кіно, сумлінням нашого суспільства», оскільки «Артур Войтецький це заслужив своїм життям, своїм мовчазним протистоянням, своїм непомітним подвигом» [1].

Підсумовуючи, можна зазначити, що поставлені наукові завдання виконані: досліджено життєвий і творчий шлях Артура Йосиповича Войтецького від студента до провідного українського режисера худож-

нього фільму; проаналізовано його творчу діяльність на Київській кіностудії художніх фільмів ім. О. П. Довженка; наведено список знятих ним художніх фільмів; реконструйовано педагогічну роботу як художнього керівника майстерні режисерів художнього фільму Інституту екранних мистецтв Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого; розказано про творчі здобутки учнів Артура Войтецького.

Примітка

¹ Відомий український кінорежисер-педагог Т. Левчук, який після закінчення кінорежисерського факультету Київського державного інституту кінематографії працював асистентом режисера в картині Ігоря Савченка «Вершники», зазначав: «Спів був однією з найбільших пристрастей самого Ігоря Андрійовича: де б нам не приходилося бути, завжди робочий день закінчувався його проханням: "Тимоше, анумо, давай затягнемо»» [2].

Література

1. Він освятив любов. Спогади про Артура Войтецького : [ред. ст.] [Електронний ресурс] // КіноТеатр. – 2005. – № 5. – Режим доступу : http://www.ktm.ukma.kiev.ua/show_content.php?id=365.
2. Левчук Т. Творческое воодушевление и поиск / Тимофей Левчук // Игорь Савченко : сб. статей и воспоминаний. – К., 1980. – С. 73.
3. Наумов В. Савченко был «Кутузовым» / Владимир Наумов // Искусство кино. – 1996. – № 8. – С. 161.
4. Пономаренко А. Друг і наставник / Анатолій Пономаренко // Новини кіноекрана. – 1966. – № 10. – С. 7.
5. Шлапак Ю. Апостол совести и свободы / Юрий Шлапак // Независимость. Кино. – 1998. – 27 октября (№ 34). – С. 6.

РЕЗЮМЕ / SUMMARY

У статті досліджено життя, творчість і кінопедагогічну діяльність видатного українського кінорежисера, сценариста, педагога, заслуженого діяча мистецтв УРСР (1990) Артура Войтецького (23.10.1928 – 22.05.1993).

У 1948 році Артур Войтецький вступив до Акторської школи при Київській кіностудії художніх фільмів ім. О. П. Довженка. Після закінчення в 1954 році режисерського факультету Київського державного інституту театральних мистецтв ім. І. К. Карпенка-Карого

ПОСТАТІ

(нині – Інститут екранних мистецтв Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого) він почав працювати на Київській кіностудії художніх фільмів ім. О. П. Довженка, де пройшов шлях від асистента режисера до провідного українського режисера-постановника.

У 1966 році А. Войтецький став шостим кінорежисером, який набрав майстерню кінорежисерів на кінофакультеті Київського державного інституту театрального мистецтва ім. І. К. Карпенка-Карого. До неї потрапили Олег Гойда, Вілен Новак, Ярослав Лупій, Борис Савченко, Василь Кравчук та ін.

Після випуску учнів майстерні в 1971 році А. Войтецький зняв такі художні фільми: «Оповіді про кохання» (1980 р., автор сценарію, режисер), «Історія одного кохання» (1981 р., автор сценарію, режисер; диплом фестивалю і приз газети «Советская культура» – на Всесоюзному кінофестивалі телевізійних фільмів у Єревані, 1981 р.), «Ненаглядний мій» (1983 р., співавтор сценарію з Віктором Астаф'євим, режисер; приз Тетяні Шестаковій за краще виконання жіночої ролі – на ВКФ телефільмів у Києві, 1985 р.), «Десять гримить війна» (1986 р., три серії, співавтор сценарію з Віктором Астаф'євим, режисер), «Нині прославися сине людський» (1990 р., автор сценарію, режисер), «Господи, прости нас грішних» (1992 р., автор сценарію, режисер).

Ключові слова: Артур Войтецький, кіноосвіта в Україні, кінорежисер, кінофакультет, художнє кіно, майстерня.

Life, creation and cinema pedagogical activity of the prominent Ukrainian film director, scriptwriter, pedagogue, Honoured Art Worker of USSR (1990) Arthur Voitetskyi (23.10.1928 – 22.05.1993) is investigated in the article.

In 1948 Arthur Voitetskyi entered the Actor School at Oleksandr Dovzhenko Kyiv Film Studio of Feature Films. After the graduation from Stage Direction department of I. Karpenko-Karyi Kyiv State Institute of Theater Art (now it is I. Karpenko-Karyi Kyiv National University of Theater, Cinema and Television) in 1954 he started to work on Kyiv Film Studio of feature films, where he passed the way from the assistant of stage-director to the leading Ukrainian film director.

In 1966 A. Voitetskyi became a sixth film director, who gathered the workshop of film directors on the cinema faculty of I. Karpenko-Karyi Kyiv State Institute of Theater Art, where Oleg Goida, Vilen Novak, Yaroslav Lupiy, Boris Savchenko, Vasyl Kravchuk and others studied.

After the graduation from this workshop in 1971 A. Voitetskyi shot such feature films as *Opovidy pro Kokhannya / Stories About Love* (1980, the author of the film script, producer), *Istoriya Odnoho Kohannya / History of One Love* (1981, the author of the film script, producer; Diploma of the festival and prize of newspaper *Soviet Culture* on the All-Union Film Festival of TV films in Yerevan); *Nenaglyadnyi Miy / My Beloved* (1983, co-author of the film script with Victor Astafiev, producer; Prize to Tetyana Shestakova for the best woman part – on All-Union Film Festival of TV films in Kyiv in 1985), *Des Grymyt Viina / Somewhere the War Roars* (three series) (1986, co-author of the film script with Victor Astafiev, producer); *Nyni Proslavytsya Syne Liudskiy / Presently Human's Son Will Become Famous* (1990, the author of the film script, producer); *Gospody, Prosty nas Grishnykh / God, Obsolve Us Sinful* (1992, the author of the film script, producer).

Keywords: Arthur Voitetskyi, cinema education in Ukraine, film director, cinema faculty, feature cinema, workshop.